

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	8116202787
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8116202787.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Terézie Mecelovej a členov senátu Mgr. Dušana Číma a JUDr. Jany Zemkovej, PhD., v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti SIBA s.r.o. v likvidácii, Bratislava, Ružinovská 14, IČO: 31 365 833, zastúpenej Advokátska kancelária ŠČURY, s. r. o., Čadca, M. R. Štefánika 2615, IČO: 47 258 055, proti žalovaným 1/ JUDr. Štefanovi Jurčovi, PhD., advokátovi, Bratislava, Šafárikovo nám. 7, 2/ auctio, s.r.o., Nitra, Kmeťkova 30, IČO: 36 765 121 a 3/ MAGMA Interier Plus, s.r.o., Ražňany, Uzovský Šalgov 162, IČO: 36 745 308, zastúpenej splnomocnenkyňou Peter Farkaš, advokátska kancelária spol. s r.o., Prešov, Puškinova 16, IČO: 36 855 928, o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/3/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. júla 2021 sp. zn. 2Co/27/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietla.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej 3/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. decembra 2019 č. k. 8C/3/2016-601 zamietol žalobu o určenie neplatnosti dražby nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, kat. úz. K., vykonanej 11. novembra 2015 dražobníkom, spoločnosťou auctio, s.r.o., na notárskom úrade JUDr. Eriky Szórádovej v Bratislave, Vajnorská 98/k. Žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 3/ trovy konania v rozsahu 100 %. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 45 ods. 2, § 48 ods. 1 a 2, § 151b ods. 1 a 2, § 151j ods. 2 a § 585 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „Občiansky zákonník“), § 4, § 10 ods. 1, § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“) a § 9 ods. 2 a 4, § 387 ods. 1 a 2, § 388 ods. 1 a § 407

zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“). Výkonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa a žalovaný 1/ uzatvorili 2. januára 2006 dohodu o urovnaní, v ktorej žalobkyňa uznala čo do dôvodu a výšky svoj záväzok voči žalovanému 1/ vo výške 510 000 000 Sk, ktorý vznikol z nezaplatenej zmenky, a zaviazala sa ho zaplatiť najneskôr do 10. augusta 2006. Za žalobkyňu pri uzatváraní dohody konali konatelia zapísaní v tom čase v obchodnom registri JUDr. Pavel Poljovka a Ing. Juraj Havaš. Za účelom zabezpečenia záväzku vyplývajúceho z dohody o urovnaní žalobkyňa v postavení záložcu a žalovaný 1/ v postavení záložného veriteľa uzavreli záložnú zmluvu o zriadení záložného práva na dotknuté nehnuteľnosti (ďalej aj len „záložná zmluva“). Za dlžníka konali opäť dvaja konatelia spoločnosti žalobcu, a to JUDr. Pavel Poljovka a Ing. Juraj Havaš. Žalovaný 1/ (záložný veriteľ) podal 28. mája 2015 žalovanej 2/ návrh na vykonanie dražby a uzavrel s ňou zmluvu o vykonaní dražby podľa § 16 zákona o dobrovoľných dražbách. Žalovaná 2/ následne objednala vypracovanie znaleckého posudku, ktorý predložila Ing. A. D. (č. 154/2005) a hodnotu nehnuteľností tvoriacich predmet dražby (LV č. XXXX, kat. úz. K.) stanovila na sumu 399 000 eur. Tento znalecký posudok bol doručovaný na adresu spoločnosti žalobkyne, zásielka sa však vrátila s poznámkou poštového doručovateľa „adresát neznámy“. Rovnako bolo žalobkyňi doručované oznámenie o dražbe, ktorá sa konala 1. októbra 2015. Oznámenie o dražbe bolo zverejnené aj na úradnej tabuli Mesta Sabinov, v Notárskom centrálnom registri dražieb, v Obchodnom vestníku a aj v regionálnom periodiku. Nakoľko predmet dražby nebol vydražený, žalovaný 1/ so žalovanou 2/ uzatvorili 2. októbra 2015 zmluvu o vykonaní dražby podľa § 16 v spojení s § 22 zákona o dobrovoľných dražbách s tým, že najnižšie podanie bude tvoriť 50 % z hodnoty predmetu dražby zistenej znaleckým posudkom. Oznámenie o opakovanej dražbe s termínom konania 11. novembra 2015 bolo žalobkyňi doručované do vlastných rúk na adresu sídla spoločnosti, zásielka sa vrátila s poznámkou poštového doručovateľa „adresát neznámy“. Uvedené oznámenie bolo doručované aj likvidátorovi žalobkyne JUDr. Pavlovi Poljovkovi, ktorý ho prevzal 16. októbra 2015. Podľa notárskej zápisnice sp. zn. N 426/2015, Nz 42156/2015 bol predmet dražby vydražený žalovanou 3/ za sumu 199 500 eur. Súd prvej inštancie k predmetu sporu uviedol, že žalobkyňa sa neplatnosti dobrovoľnej dražby domáhala ako z dôvodu premlčania pohľadávky, tak aj záložného práva. Štvorročná premlčacia doba pri pohľadávke uplynula 10. augusta 2010 a toho istého dňa došlo aj k premlčaniu záložného práva. Z ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že dovolať sa premlčania mohol záložca najneskôr v deň konania dražby, pretože vznesenie námietky premlčania môže zabrániť vykonaniu práva, v posudzovanej veci práva záložného veriteľa uspokojiť sa zo zálohu predajom na dobrovoľnej dražbe. Po tom, čo sa právo vykonalo, námietku premlčania už nemožno úspešne uplatniť. Žalobkyňa uplatnila námietku premlčania až v žalobe o určenie neplatnosti dražby, preto takto vznesená námietka nevyvoláva žiadne právne následky. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj námietkou neplatnosti záložnej zmluvy, k čomu uviedol, že zabezpečená pohľadávka je dostatočne vymedzená vtedy, ak je zistiteľné, o akú pohľadávku ide, a ak ju nie je možné zameniť s inou pohľadávkou, pričom v prípade peňažnej pohľadávky je potrebné uviesť tiež výšku istiny, čo záložná zmluva aj spĺňa. Z dohody o urovnaní možno zistiť, že vôľa zmluvných strán sa týkala celého záväzkového vzťahu vyplývajúceho z nezaplatenia zmenky. K doručovaniu zásielok dražobníka uviedol, že na zásielkach bola žalobkyňa označená obchodným menom zapísaným v obchodnom registri, vrátane dodatku označujúceho právnu formu a zásielky boli doručované na adresu jej sídla uvedeného v obchodnom registri. Žalobkyňa tiež nepreukázala, že znalecký posudok ohľadom hodnoty nehnuteľnosti bol vypracovaný v rozpore so zákonom. K otázke konania za spoločnosť žalobkyne prvoinštančný súd uviedol, že v rozhodnom čase boli v obchodnom registri zapísaní iba dvaja konatelia žalobcu, JUDr. Poljovka a Ing. Havaš, a z výpisu z obchodného registra nebolo preukázané, že v čase uzatvorenia záložnej zmluvy sa zmenil počet a spôsob konania štatutárnych zástupcov spoločnosti a žalobkyňa ani neuviedla, že žalované 2/ a 3/, ako tretie osoby, o tejto tvrdenej skutočnosti mali vedomosť, a teda nemohli byť dobromyseľní v priebehu dražby.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 14. júla 2021 sp. zn. 2Co/27/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny právny záver, pričom ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo. K

námietke premĺčania záložného práva odvolací súd uviedol, že žalobkyňa túto námietku neuplatnila v procese dražby, ktorou bol realizovaný výkon záložného práva. Dovolať sa premĺčania môže záložca najneskôr v deň konania dražby (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka), nakoľko vznesenie námietky premĺčania môže zabrániť vykonaniu práva. Pokiaľ žalobkyňa uplatnila námietku premĺčania až po výkone záložného práva, takto vznesená námietka už nevyvoláva právne následky. K namietanej neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva v zhode so záverom súdu prvej inštalencie zdôraznil, že neuvedenie právneho titulu, na základe ktorého vznikla pohľadávka, nie je bez ďalšieho dôvodom neplatnosti takéhoto právneho úkonu. Zabezpečená pohľadávka je dostatočne vymedzená vtedy, ak je zistiteľná, o akú pohľadávku ide, a ak ju nemožno zameniť s inou pohľadávkou. Túto požiadavku predmetná zmluva o zriadení záložného práva spĺňa, keď v čl. II. zmluvy je táto pohľadávka popísaná a je vyjadrená v konkrétnom rozsahu a určením subjektu dlžníka a veriteľa. Za dôvodné nepovažoval ani námietky žalobkyne smerujúce k procesu doručovania zásielok dražobníkom v samotnom priebehu dražby. V súlade s § 10 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách sa písomnosti v procese vykonávania dražby doručujú predovšetkým formou listovej zásielky do vlastných rúk, pričom na režim doručovania sa primerane vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu, ktorými v čase konania namietanej dražby boli ustanovenia § 45 až § 50 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého, ak nebolo možné doručiť právnickým osobám písomnosť na adresu sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je táto osoba zapísaná a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považovala po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky za doručenie. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštalencie, že spoločnosť žalobkyne bola na všetkých zásielkach doručovaných žalovanou 2/ označená obchodným menom uvedeným v obchodnom registri, vrátane dodatku označujúceho jej právnu formu, a zásielky boli doručované na adresu sídla v tom čase uvedenú v obchodnom registri. Tento záver ohľadne spôsobu doručovania platí aj v situácii, keď spoločnosť žalobkyne vstúpila do procesu likvidácie, pretože z ustanovenia § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka nevyplýva bez ďalšieho povinnosť doručovať zásielky priamo likvidátorovi (ktorým bol jeden z konateľov žalobkyne JUDr. Pavel Poljovka).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP (nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP (nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená). Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštalencie a vec vrátil súdu prvej inštalencie na ďalšie konanie. Vadu zmätočnosti vzhľadom na to, že v čase podpisu záložnej zmluvy mala spoločnosť žalobkyne tretieho konateľa, doc. Ing. T. T., PhD., ako aj nový spôsob konania v mene spoločnosti (o čom mal žalovaný 1/ plnú vedomosť bez ohľadu na chýbajúci zápis v obchodnom registri), avšak súd prvej inštalencie nevykonával ohľadne tejto námietky žiadny z navrhnutých dôkazov, a to napriek tomu, že na ich označenie bola dovolateľka vyzvaná uznesením zo 16. septembra 2019. Samotný prvoinštančný súd začal dokazovanie ohľadne platného spôsobu konania za žalobkyňu v čase podpisu záložnej zmluvy (pokynom na označenie dôkazov a vyžiadanie registrového spisu žalobkyne), no následne na uvedené dokazovanie rezignoval, najskôr s odôvodnením, že uvedený dôvod nebol v žalobe uvedený, následne v odôvodnení rozhodnutia argumentujúc zásadou hospodárnosti konania a voľnou úvahou pri hodnotení dôkazov. V konaní nebolo vykonané žiadne dokazovanie ohľadne platnosti záložnej zmluvy, pričom aj odvolací súd sa touto otázkou zaoberal len stručne a bez vykonania akéhokoľvek dokazovania, vychádzajúc len z aktuálneho výpisu z obchodného registra. Je absolútne neprijateľné, aby sa konajúce súdy odmietli zaoberať dôvodmi neplatnosti záložnej zmluvy, na základe ktorej došlo k vydraženiu predmetu dražby, a to z dôvodu hospodárnosti konania. Namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Prvou otázkou, ktorú mal odvolací súd nesprávne právne posúdiť, bola účinnosť doručovania písomností týkajúcich sa dobrovoľnej dražby (konkrétne znaleckého posudku č. 154/2015 vyhotoveného znalkyňou Ing. A. D. a oznámenia o konaní dražby dňa 1. októbra 2015, ktoré boli doručované na adresu žalobkyne zapísanú v obchodnom registri a z ktorej sa uvedené zásielky vrátili s poznámkou „adresát neznámy“). Aj keď z ustanovenia § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka nevyplýva povinnosť doručovať zásielky priamo likvidátorovi spoločnosti (na čo poukazoval odvolací súd), podľa dovolateľky možno túto povinnosť vyvodiť z ustanovenia § 48 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sa v spojení s §

10 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách aplikovalo na doručovanie písomností v priebehu dobrovoľnej dražby. V čase doručovania predmetných písomností bola osobou oprávnenou konať za žalobkyňu osoba likvidátora, ktorého adresa bola riadne uvedená v obchodnom registri pri obchodnej spoločnosti žalobkyne. Bolo preto povinnosťou dražobníka (žalovanej 2/), aby vykonala všetky potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť doručenie relevantných písomností do vlastných rúk osobe oprávnenej v čase likvidácie obchodnej spoločnosti za túto konať. Dovolateľka preto žiadala, aby sa dovolací súd zaoberal otázkou (doposiaľ neriešenou v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu), či v prípade vykonávania dobrovoľnej dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách je dražobník povinný doručovať znalecký posudok oceňujúci predmet dražby a oznámenie o konaní dražby (ako aj ostatné relevantné písomnosti) na adresu právnickej osoby v likvidácii, zapísanú ako sídlo v obchodnom registri, alebo na adresu vymenovaného likvidátora tejto právnickej osoby uvedenú v obchodnom registri pri právnickej osobe v likvidácii. Ďalšou otázkou, ktorú odvolací súd podľa dovolateľky nesprávne právne posúdil, bolo vznesenie námietky premlčania záložného práva, keď odvolací súd vyslovil, že dovolať sa premlčania mohla žalobkyňa (ako záložca) najneskôr v deň konania dražby (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nakoľko však žalobkyňa námietku premlčania uplatnila až po výkone záložného práva, takto vznesená námietka podľa názoru dovolacieho súdu nevyvoláva právne následky. Vznesenie akejkoľvek námietky premlčania práva v občianskoprávných vzťahoch je možné len jednostranným hmotnoprávnym úkonom dlžníka adresovaným veriteľovi v súdnom konaní, pretože len súd je oprávnený posudzovať premlčanie subjektívneho práva. O otázke prípustnosti premlčania záložných práv nemôžu rozhodovať súkromné osoby v postavení dražobníkov, častokrát bez akéhokoľvek právnického vzdelania a právneho povedomia. Žiadala, aby dovolací súd zodpovedal doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neriešenú právnu otázku, či nevznesenie námietky premlčania výkonu záložného práva záložcom voči záložnému veriteľovi v priebehu vykonávania dobrovoľnej dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách predstavuje stratu práva vzniesť námietku premlčania výkonu záložného práva v súdnom konaní o žalobe o neplatnosť dobrovoľnej dražby, a teda nemožnosť konajúceho súdu v súdnom konaní s takýmto predmetom sporu na túto pred súdom vznesenú námietku premlčania výkonu záložného práva prihliadnuť a právne posúdiť jej opodstatnenosť.

4. Žalovaná 2/ považovala dovolanie žalobkyne za účelové a nedôvodné a navrhla ho zamietnuť, resp. odmietnuť.

5. Žalovaná 3/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že odvolací súd vec správne právne posúdil a jeho rozhodnutie je dostatočne odôvodnené. V súvislosti s nastolenými právnymi otázkami poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 4Obo/189/97 a 5Cdo/220/2018.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné zamietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu dovolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu dovolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia dovolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu dovolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Dovolateľka namietala, že súd prvej inštancie nevykonal všetky navrhnuté dôkazy a nižšie súdy sa ďalej odmietli zaoberať dôvodmi neplatnosti záložnej zmluvy.

14. Nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

15. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové

závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V tomto smere námietky žalobkyne neboli dôvodné.

16. K odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu (keď dovolateľka vytýka nižším súdom, že sa nezaoberali neplatnosťou záložnej zmluvy) dovolací súd uvádza, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

17. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona (§ 420 písm. f) CSP) sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnil (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

18. Pokiaľ dovolateľka namietala, že súdy sa nezaoberali neplatnosťou záložnej zmluvy, s uvedeným sa dovolací súd nestotožňuje. Súd prvej inštancie k neplatnosti uviedol, že zabezpečená pohľadávka je dostatočne vymedzená vtedy, ak je zistiteľné, o akú pohľadávku ide, a ak ju nie je možné zameniť s inou pohľadávkou, pričom v prípade peňažnej pohľadávky je potrebné uviesť tiež výšku istiny, čo záložná zmluva aj spĺňa. Z dohody o urovaní možno zistiť, že vôľa zmluvných strán sa týkala celého záväzkového vzťahu vyplývajúceho z nezaplatenia zmenky. Z tohto dôvodu nepovažoval záložnú zmluvu za neplatnú. K neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva v zhode so záverom súdu prvej inštancie odvolací súd zdôraznil, že neuvedenie právneho titulu, na základe ktorého vznikla pohľadávka, nie je bez ďalšieho dôvodom neplatnosti takéhoto právneho úkonu. Zabezpečená pohľadávka je dostatočne vymedzená vtedy, ak je zistiteľné, o akú pohľadávku ide, a ak ju nemožno zameniť s inou pohľadávkou. Túto požiadavku predmetná zmluva o zriadení záložného práva spĺňa, keď v čl. II. zmluvy je táto pohľadávka popísaná a je vyjadrená v konkrétnom rozsahu a určením subjektu dlžníka a veriteľa. K otázke konania za spoločnosť žalobkyne prvoinstančný súd uviedol, že v rozhodnom čase boli v obchodnom registri zapísaní iba dvaja konatelia žalobcu, JUDr. Poljovka a Ing. Havaš, a z výpisu z obchodného registra nebolo preukázané, že v čase uzatvorenia záložnej zmluvy sa zmenil počet a spôsob konania štatutárnych zástupcov spoločnosti a žalobkyňa ani neuviedla, že žalované 2/ a 3/, ako tretie osoby, o tejto tvrdenej skutočnosti mali vedomosť, a teda nemohli byť dobromyseľní v priebehu dražby. Dokazovanie v tomto smere (pre uvedený záver) považovali nižšie súdy za postačujúce, a preto ďalšie dokazovanie už vykonávané nebolo.

19. V zmysle vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že súdy dostatočne reagovali na námietky žalobkyne vo vzťahu k platnosti záložnej zmluvy a konania za spoločnosť v rozhodnom čase (pozn.: je zrejmé, že k zápisu tretieho konateľa vôbec nedošlo).

20. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinstančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného

prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

21. Dovolací súd považuje za potrebné ešte poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

22. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

23. Prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP vyvodit' nemožno.

24. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Dovolaťka namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Prvou otázkou, ktorú mal odvolací súd nesprávne právne posúdiť, bola účinnosť doručovania písomností týkajúcich sa dobrovoľnej dražby (konkrétne znaleckého posudku č. 154/2015 vyhotoveného znalkyňou Ing. A. D.X. a oznámenia o konaní dražby dňa 1. októbra 2015, ktoré boli doručované na adresu žalobkyne zapísanú v obchodnom registri a z ktorej sa uvedené zásielky vrátili s poznámkou „adresát neznámy“). Aj keď z ustanovenia § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka nevyplýva povinnosť doručovať zásielky priamo likvidátorovi spoločnosti (na čo poukazoval odvolací súd), podľa dovolateľky možno túto povinnosť vyvodit' z ustanovenia § 48 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sa v spojení s § 10 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách aplikovalo na doručovanie písomností v priebehu dobrovoľnej dražby.

26. Vstupom spoločnosti do likvidácie prechádza na likvidátora pôsobnosť štatutárneho orgánu konať v mene spoločnosti okrem oprávnenia zvolať zasadnutie najvyššieho orgánu spoločnosti (§ 75b ods. 1 Obchodného zákonníka).

27. K uvedenej otázke odvolací súd skonštatoval, že v súlade s § 10 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách sa písomnosti v procese vykonávania dražby doručujú predovšetkým formou listovej zásielky do vlastných rúk, pričom na režim doručovania sa primerane vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu, ktorými v čase konania namietanej dražby boli ustanovenia § 45 až § 50 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého, ak nebolo možné doručiť právnickým osobám písomnosť na adresu sídla uvedenú v Obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je táto osoba zapísaná a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považovala po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky za doručенú. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že spoločnosť žalobkyne bola na všetkých zásielkach doručovaných žalovanou 2/ označená obchodným menom uvedeným v obchodnom registri, vrátane dodatku označujúceho jej právnu formu, a zásielky boli doručované na adresu sídla v tom čase uvedenú v obchodnom registri. Tento záver ohľadne spôsobu doručovania platí aj v situácii, keď spoločnosť žalobkyne vstúpila do procesu likvidácie, pretože z ustanovenia § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka nevyplýva bez ďalšieho povinnosť doručovať zásielky priamo likvidátorovi (ktorým bol jeden z konateľov žalobkyne JUDr. Pavel Poljovka).

28. Dovolací súd dospel k záveru, že právnu otázku nastolenú dovolateľkou možno pokladať za vyriešenú uznesením najvyššieho súdu publikovaným ako R 19/1998 (pričom nebol zistený ani odklon od tohto rozhodnutia, keď nižšie súdy rozhodli v súlade s tam vysloveným názorom), kde bolo konštatované, že ak nedôjde k platnému doručeniu písomnosti určenej právnickej osobe na adresu jej sídla do vlastných rúk postupom podľa § 47 OSP (zákon č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku

účinného do 30. júna 2016), žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku neukladá povinnosť súdu doručovať písomnosť, následne osobe, ktorá je jej štatutárnym orgánom (uznesenie najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 4Obo/198/97). Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutí najvyššieho súdu z 29. februára 2012 sp. zn. 1MCdo/1/2010, kde sa uvádza, že z ustanovenia § 48 ods. 1 OSP nevyplyva súdu povinnosť doručovať písomnosť, ktorá je určená právnickej osobe, mimo sídla právnickej osoby, a to na adresu štatutárneho orgánu (konateľa).

29. Dovolací súd nevidí dôvod odkláňať sa od týchto rozhodnutí najvyššieho súdu a považuje ich za použiteľné na tento prípad, keď smerodajné je to, listiny je potrebné doručovať právnickej osobe (spoločnosti), nie osobe, ktorá za spoločnosť koná (a je bezpredmetné, či je touto osobou konateľ alebo likvidátor).

30. Prípustnosť dovolania pokiaľ ide o túto nastolenú otázku z ust. § 421 ods. 1 písm. a) a ani písm. b) CSP nevyplyva.

31. Za neriešenú však dovolací súd považuje dovolateľkou položenú druhú otázku, a to, či dovolať sa premlčania mohla žalobkyňa (ako záložca) najneskôr v deň konania dražby (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka), resp. či je možné túto námietku vzniesť prvýkrát až v konaní o určenie neplatnosti dražby.

32. Predaj zálohu na dobrovoľnej dražbe upravuje zákon o dobrovoľných dražbách. Uvedený zákon bol prijatý v rámci reformy záložného práva, cieľom ktorej bolo vytvorenie takého právneho a inštitucionálneho rámca pre záložné právo, ktorý povedie k rozšíreniu možností financovania podnikateľských aktivít, najmä v sektoroch malého a stredného podnikania. Z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva, že právna úprava má umožňovať právne bezproblémový výkon záložného práva, ako pre hnutelné, tak aj pre nehnuteľné veci a súčasne poskytovať aj primeranú ochranu vlastníckeho práva záložcu k draženému predmetu záložného práva. Kvôli efektívnosti komplexných zmien právnej úpravy záložného práva je potrebná nová komplexná a jednotná úprava dražby mimo výkon súdneho rozhodnutia.

33. Nižšie súdy zhodne skonštatovali, že žalobkyňa námietku premlčania neuplatnila v procese dražby, ktorou bol realizovaný výkon záložného práva. Dovoľať sa premlčania môže záložca najneskôr v deň konania dražby (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka), nakoľko vznesenie námietky premlčania môže zabrániť vykonaniu práva. Pokiaľ žalobkyňa uplatnila námietku premlčania až po výkone záložného práva, takto vznesená námietka už nevyvoláva právne následky.

34. Podľa § 21 ods. 2 veta prvá zákona o dobrovoľných dražbách v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby.

35. Žalobu o neplatnosť dražby možno odôvodniť neplatnosťou záložnej zmluvy alebo porušením ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách.

36. Zákon výslovne neurčuje, ktoré jeho ustanovenia majú takú povahu, že ich porušenie zakladá právo podať žalobu o neplatnosť dražby. Nepostačí samotné porušenie niektorého ustanovenia zákona, ale musí ísť o také porušenie, ktorého následky sa negatívne prejavili vo sfére subjektívnych práv osoby namietajúcej porušenie. To znamená, že tu musí existovať príčinná súvislosť medzi porušením niektorého z ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách a vznikom ujmy na právach žalujúcej osoby. Úlohou súdu v konaní vo veci samej je posúdiť, či tvrdené porušenie zákona zasiahlo nepriaznivo do práv žalobcu a tak spôsobilo neplatnosť dražby. Zákonodarcu ponechal hypotézu tejto právnej normy otvorenú a posúdenie toho, aké konkrétne porušenie zákona môže spôsobiť neplatnosť dražby, ponechal na súdnu prax (porov. Válová, K. a kol. Zákon o dobrovoľných dražbách. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022, 296 - 317 s.).

37. Žalobou sa môže osoba dotknutá na svojich právach domáhať na súde určenia neplatnosti

dobrovoľnej dražby. Ide o inštitút právnej ochrany proti dobrovoľnej dražbe, ktorý môžu uplatniť osoby ňou dotknuté ako jediný prostriedok nápravy a ochrany práva na zvrátenie výsledku dobrovoľnej dražby. Dražba je neplatná len za predpokladu, že na základe podanej žaloby o tom rozhodol rozsudkom súd a určil dražbu za neplatnú. Jedným z dôvodov, pre ktorý je možné uplatniť žalobu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, je porušenie ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách. Zákon výslovne neustanovuje, ktoré jeho ustanovenia majú takú povahu, že ich porušenie má za následok neplatnosť dražby. Upravuje len prípady, v ktorých nie je možné vysloviť neplatnosť dražby (§ 21 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách). Keďže ide o jediný prostriedok procesnej ochrany dotknutej osoby a iné dôvody, ktoré by neumožňovali vysloviť neplatnosť dražby titulom porušenia zákona alebo titulom iných skutočností, zákon neuvádza, treba v tomto smere zvoliť skôr extenzívny výklad. K úspešnosti žaloby o určenie neplatnosti dražby ale nepostačuje len zistenie, že došlo k porušeniu ustanovení zákona. Predpokladom úspechu takejto žaloby je, že musí ísť o také jeho porušenie, ktorým je zároveň žalujúca osoba aj reálne dotknutá na svojich právach. Medzi porušením niektorého ustanovenia zákona a vznikom ujmy na právach žalujúcej osoby musí existovať príčinná súvislosť. To znamená, že pre úspešnosť žaloby o určenie neplatnosti dražby v zmysle citovaného zákonného ustanovenia musia byť kumulatívne splnené dva predpoklady, a to, že boli porušené ustanovenia tohto zákona, a že žalujúca osoba bola práve porušením týchto ustanovení fakticky dotknutá na svojich právach. Povinnosť tvrdenia a dôkazné bremeno v spore o neplatnosť dražby zaťažuje žalobcu (R 9/2021).

38. Pokiaľ ide o druhú žalobkyňou položenú otázku týkajúcu sa preskúmania námietky premlčania výkonu záložného práva po jeho vykonaní až v konaní o určenie neplatnosti dražby, tu sa dovolací súd stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že táto nemá vplyv na ne/platnosť dražby. Takto vznesená námietka premlčania, teda prvýkrát až v rámci konania o určenie neplatnosti dražby, nemôže samostatne obstať ako dôvod neplatnosti dražby. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na princíp právnej istoty. Nie je prípustné, aby vydražiteľ bol vystavený neistote, že v rámci konania o určenie neplatnosti dražby môže byť prípadne prvýkrát vznesená i hmotnoprávna námietka - námietka premlčania, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť dražby. V danej veci nie je ani zrejmé, čo bránilo dovolateľke uplatniť túto námietku u dražiteľa. V tejto súvislosti sa dopĺňa, že dražobník sa v zmysle judikatúry najvyššieho súdu považuje za „iný príslušný orgán“ v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka.

39. Možno teda uzavrieť, že právne posúdenie žalobkyňou nastolenej právnej otázky odvolacím súdom (ako i súdom prvej inštancie) bolo správne. Žalobkyňa napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto jej dovolanie ako nedôvodne podané podľa § 448 CSP zamietol.

40. Žalovaní 1/ až 3/ boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, ako vyplýva z výroku tohto rozhodnutia, keď trovy v dovolacom konaní vznikli len žalovanej 3/.

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.